

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 3 februari 2016

75/2016

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 22 § 4 mom., 67, 69 och 72 §,

av dem 22 § 4 mom. sådant det lyder i lag 990/2008, 67 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 632/2009 samt 72 § sådan den lyder i lag 632/2009,

ändras 1 § 1 mom., 2 § 2 mom., 7 § 1 punkten, 8 b § 1 punkten, 9 a, 21 och 21 b §, 22 § 3 och 7 mom., 31—34 §, 35 § och mellanrubriken före den, 36—41 §, 42 § 1 mom., 45 § 2 och 3 mom., 48, 58, 68 och 70 §, 71 § 1 mom., 75 §, 76 § 1 mom., 77 §, 78 § och mellanrubriken före den, 79 §, 82 § 2 mom., 84 § 1 mom., 86 § 2 mom., 101 § 3 mom. och 104 §,

av dem 8 b § 1 punkten, 9 a och 21 b § sådana de lyder i lag 990/2008, 31 § sådan den lyder i lag 800/2012, 32 och 33 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 800/2012, 36 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1433/2011, 800/2012 och 876/2015, 37 och 40 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1433/2011, 39 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 876/2015, 41 § och 42 § 1 mom. sådana de lyder delvis ändrade i lag 1170/2007, 45 § 2 mom. och 76 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1170/2007, 48 § och 101 § 3 mom. sådana de lyder i lag 637/2009, 70 och 79 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 632/2009, 75 § sådan den lyder i lag 1459/2011, 78 § sådan den lyder i lag 632/2009, 82 § 2 mom. och 86 § 2 mom. sådana de lyder i lag 890/2014 samt 104 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 357/2010, samt

fogas till 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 990/2008, 632/2009, 637/2009 och 357/2010, en ny 2 punkt i stället för den 2 punkt som upphävts genom lag 637/2009, till lagen en ny 58 a §, nya 59 a—59 l § och en ny mellanrubrik före dem samt nya 75 c och 87 a §, som följer:

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om den rätt till ålderspension, partiell förtida ålderspension, rehabilitering, invalidpension och arbetslivspension som lantbruksföretagare har samt om den rätt till familjepension och grupplivförsäkringsersättning som lantbruksföretagares förmänstagare har.

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

2) *den lägsta åldern för ålderspension* den ålder för ålderspension som fastställs utifrån lantbruksföretagarens födelseår och som avses i 31 § 2 och 3 mom.,

— — — — —

I denna lag avses med *pensionsfall*

- 1) den sista dagen i kalendermånaden före ålderspensionens begynnelsepunkt,
- 2) den sista dagen i kalendermånaden före den partiella förtida ålderspensionens begynnelsepunkt,
- 3) inträde av arbetsoförmåga på det sätt som avses i 47 § 1 mom.,
- 4) uppfyllande av villkoren för erhållande av arbetslivspension i enlighet med 59 a §, eller
- 5) förmånslåtarens död.

7 §

Lantbruksföretagarverksamhet som faller utanför lagens tillämpningsområde

Denna lag gäller inte

- 1) lantbruksföretagarens verksamhet före ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 18 års ålder eller verksamhet som fortgår efter den kalendermånad då en lantbruksföretagare som är född 1957 eller tidigare fyller 68 år, en lantbruksföretagare som är född 1958—1961 fyller 69 år och en lantbruksföretagare som är född 1962 eller senare fyller 70 år (*den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten*),
- — — — —

8 b §

Stipendiatarbete som faller utanför lagens tillämpningsområde

Denna lag gäller inte stipendiatarbete

- 1) före ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 18 års ålder eller arbete som fortgår efter den kalendermånad då en stipendiat som är född 1957 eller tidigare fyller 68 år, en stipendiat som är född 1958—1961 fyller 69 år och en stipendiat som är född 1962 eller senare fyller 70 år (*den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten*),
- — — — —

9 a §

Bestämmelser som gäller stipendiater

Stipendiaters rätt till ålderspension, partiell förtida ålderspension, rehabilitering, invalidpension och arbetslivspension samt stipendiaters förmånstagares rätt till familjepension och grupplivförsäkringsersättning bestäms på samma sätt som i fråga om lantbruksföretagare och lantbruksföretagares förmånstagare. Vad som i denna lag, lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006) och lagen om införande av lagen om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare (77/2016) föreskrivs om lantbruksföretagare och lantbruksföretagarverksamhet gäller på motsvarande sätt också stipendiater och stipendiefinansierat arbete, om inte något annat föreskrivs särskilt om stipendiater och stipendiefinansierat arbete.

För stipendiater och stipendiefinansierat arbete gäller dock inte det som föreskrivs i denna lags

- 1) 3 § om lantbruksföretagare, 4 § om lantbruksföretagares familjemedlem, 5 § om lantbruksföretagare i aktiebolag eller annat företag, 6 § om brukningsenhet, 7 § om lantbruksföretagarverksamhet som faller utanför lagens tillämpningsområde, 8 § om lantbruksföretagarverksamhet utomlands, 10 § om att teckna försäkring för lantbruksföretagare, 12 § om pensionsanstaltens skyldighet att utöva tillsyn samt tvångsförsäkring för

lantbruksföretagare, 13 § om försäkring när lantbruksföretagaren inte uppfyller nedre gränsen för försäkring eller när lantbruksföretagaren får ålderspension, 14 § om fastställande och justering av arbetsinkomsten, 15 § om brukningsenhetens arbetsinkomst, 16 § om arbetsinkomsten av odlad jordbruksmark, 17 § om arbetsinkomsten av växtlig skogsmark, 18 § om fördelning av arbetsinkomsten från brukningsenheten, 19 § om arbetsinkomsten för lantbruksföretagares familjemedlem, 20 § om renägares arbetsinkomst och 21 § om arbetsinkomsten för lantbruksföretagare som får invalidpension,

2) 24 § om höjning på grund av försummelse och 26 § 2—4 mom. om lantbruksföretagarens ansvar för arbetspensionsförsäkringsavgifterna, och

3) 115 § om Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgifter i anslutning till företagshälsovården för lantbruksföretagare, 141 § om lantbruksföretagarnas skyldighet att lämna uppgifter och 144 § om gårdsbesöksregister för företagshälsovården för lantbruksföretagare.

21 §

Arbetsinkomsten för lantbruksföretagare som får invalidpension

Som arbetsinkomst för en lantbruksföretagare som är berättigad till invalidpension fastställs räknat från pensionsfallet den arbetsinkomst som svarar mot hans eller hennes lantbruksföretagarverksamhet enligt denna lag.

21 b §

Arbetsinkomsten för stipendiater som får invalidpension

Som arbetsinkomst för en stipendiat som är berättigad till invalidpension fastställs räknat från pensionsfallet den arbetsinkomst som svarar mot hans eller hennes återstående förmåga att utföra det stipendiefinansierade arbetet.

22 §

Arbetspensionsförsäkringsavgift

— — — — —
Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar årligen genom förordning en basprocentsats för arbetspensionsförsäkringsavgiften, som är lika med det procenttal som kan uppskattas motsvara den genomsnittliga, i procent av lönerna uttryckta arbetspensionsförsäkringsavgiften för försäkring enligt lagen om pension för arbetstagare.
— — — — —

Trots vad som föreskrivs i 3 och 5 mom. beaktas inte de delar av arbetspensionsförsäkringsavgiften som tas ut för finansiering av kostnader enligt 181 § i lagen om pension för arbetstagare i den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften för en försäkring enligt lagen om pension för arbetstagare när basprocentsatsen för arbetspensionsförsäkringsavgiften fastställs.

31 §

Rätt till ålderspension

En lantbruksföretagare har rätt att gå i ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts. Lantbruksföretagaren har rätt att få ålderspension oberoende av om han eller hon fortsätter med sin lantbruksföretagarverksamhet enligt denna lag.

Lantbruksföretagarens lägsta ålder för ålderspension bestäms utifrån hans eller hennes födelseår enligt följande:

- 1) 63 år för dem som är födda 1954 eller tidigare,
- 2) 63 år och 3 månader för dem som är födda 1955,
- 3) 63 år och 6 månader för dem som är födda 1956,
- 4) 63 år och 9 månader för dem som är födda 1957,
- 5) 64 år för dem som är födda 1958,
- 6) 64 år och 3 månader för dem som är födda 1959,
- 7) 64 år och 6 månader för dem som är födda 1960,
- 8) 64 år och 9 månader för dem som är födda 1961,
- 9) 65 år för dem som är födda 1962—1964.

Den lägsta åldern för ålderspension för lantbruksföretagare som är födda 1965 eller senare anpassas till förändringen i livslängden enligt 78 § i denna lag och enligt 83 § i lagen om pension för arbetstagare och åldern fastställs genom social- och hälsovårdsministeriets förordning för det år då lantbruksföretagaren fyller 62 år.

Om lantbruksföretagaren går i ålderspension enligt lagen om sjömanspensioner (1290/2006) vid sänkt pensionsålder före den lägsta åldern för ålderspension enligt denna lag, har han eller hon rätt att gå i ålderspension enligt denna lag vid den pensionsålder som anges i lagen om sjömanspensioner. I det fallet omvandlas pensionsbeloppet enligt denna lag så att det försäkringsmatematiskt motsvarar lantbruksföretagarens pensionsålder. Närmare bestämmelser om omvandling av pensionsbeloppet och omvandlingskoefficienterna utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

32 §

Ålderspensionens belopp

Om ålderspensionen börjar vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken lantbruksföretagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, är ålderspensionens belopp den pension som tjänats in fram till begynnelsestidpunkten för pensionen.

Om lantbruksföretagarens ålderspension börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsestidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsestidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*).

En lantbruksföretagare har inte rätt till uppskovsförhöjning för samma tid för vilken han eller hon har fått arbetslöshetsdagpenning.

33 §

Begynnelsestidpunkten för ålderspension

Ålderspensionen börjar från ingången av kalendermånaden efter den under vilken lantbruksföretagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderspension och pensionen har sökts. Ålderspension kan även beviljas retroaktivt för högst de tre månaderna före månaden då pensionen har sökts eller av giltigt skäl för längre tid än detta. För att pensionen ska beviljas retroaktivt förutsätts att lantbruksföretagarens försäkring enligt denna lag har upphört före pensionens början.

En pension som tjänats in på grundval av en i 13 § avsedd försäkring för lantbruksföretagarverksamhet som bedrivits under tiden för ålderspension beviljas på ansökan tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten uppnåtts.

Om lantbruksföretagaren har fått partiell förtida ålderspension, börjar ålderspensionen från ingången av kalendermånaden efter den under vilken lantbruksföretagaren har upp-

fyllt de villkor som föreskrivs i 31 § och avslutat sitt huvudsakliga arbete som är försäkrat i enlighet med arbetspensionslagarna.

34 §

Indragning av ålderspension

En lantbruksföretagare kan ansöka om indragning av sin ålderspension, om han eller hon har beviljats rehabiliteringsstöd på basis av en sådan arbetsoförmåga på viss tid som när rehabiliteringsstödet beviljades har beräknats fortgå efter det att lantbruksföretagaren uppnått sin lägsta ålder för ålderspension. Indragning av ålderspensionen ska sökas inom en månad efter det att arbetsoförmågan hade beräknats upphöra, och ålderspensionen dras in när arbetsoförmågan upphör.

Partiell förtida ålderspension

35 §

Rätt till partiell förtida ålderspension

En lantbruksföretagare har rätt att gå i partiell förtida ålderspension tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den nedre åldersgränsen, som bestäms utifrån lantbruksföretagarens födelseår, har uppnåtts.

För lantbruksföretagare bestäms den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension enligt följande:

- 1) för dem som är födda 1963 eller tidigare är den nedre åldersgränsen 61 år,
- 2) för dem som är födda 1964 är den nedre åldersgränsen 62 år,
- 3) för dem som är födda 1965 eller senare anpassas den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension till förändringen i livslängden enligt 78 § i denna lag och 83 § i lagen om pension för arbetstagare.

En lantbruksföretagare har inte rätt till partiell förtida ålderspension, om han eller hon när pensionen börjar får någon annan på eget arbete baserad förmån som avses i arbetspensionslagarna eller avträdelsestöd enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) eller lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994).

36 §

Den partiella förtida ålderspensionens belopp

Grunden för den partiella förtida ålderspensionen är den pension som tjänats in i enlighet med arbetspensionslagarna fram till utgången av kalenderåret före det år då pensionen börjar. Pensionsandelen enligt denna lag är, i enlighet med lantbruksföretagarens ansökan, 25 eller 50 procent av den pension enligt denna lag som utgör grund för den partiella förtida ålderspensionen.

Den partiella förtida ålderspensionens pensionsandel minskas varaktigt med 0,4 procent för varje månad som begynnelsestidpunkten för pensionsandelen tidigareläggs före ingången av kalendermånaden efter den under vilken lantbruksföretagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension (*förtidsminskning*).

Den partiella förtida ålderspensionens pensionsandel höjs varaktigt med 0,4 procent för varje månad som begynnelsestidpunkten för pensionsandelen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av kalendermånaden efter den under vilken lantbruksföretagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension (*uppskovsförhöjning*).

Om den partiella förtida ålderspensionen har beviljats som en pension på 25 procent och lantbruksföretagaren ansöker om beviljande av en ytterligare andel på 25 procent, ska den senare andelen liksom den först beviljade andelen beräknas utifrån samma pension som

avses i 1 mom. och som utgör grunden för den partiella förtida ålderspensionen. Om förtidsminskning eller uppskovsförhöjning beräknas för den senare andelen, ska minskningen eller höjningen beräknas enligt begynnelsepunkten för den andelen.

37 §

Begynnelsepunkten för partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension börjar vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionen har sökts eller från en senare tidpunkt som sökanden meddelat. Partiell förtida ålderspension beviljas inte retroaktivt.

Partiell förtida ålderspension ska på samma sätt som beviljande av den senare andelen på 25 procent sökas så att den börjar från samma tidpunkt enligt alla arbetspensionslagar.

En pensionstagare kan på ansökan återkalla en partiell förtida ålderspension inom tre månader från det att beslutet om beviljande av pension meddelades. Pensionsanstalten undanröjer beslutet om den återkallade pensionen. Bestämmelser om återkrav av pension som betalats utan grund finns i 101 §.

38 §

Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när lantbruksföretagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:

- 1) den partiella förtida ålderspensionen,
- 2) den pensionsandel som tjänats in, men ännu inte beviljats, fram till utgången av året före det år då den partiella förtida ålderspensionen började, och
- 3) den pension som tjänats in genom lantbruksföretagarverksamhet under det år då den partiella förtida ålderspensionen började fram till det att ålderspensionen började.

Trots det som föreskrivs i 31 § beviljas lantbruksföretagaren, om lantbruksföretagaren i enlighet med en annan arbetspensionslag för den privata sektorn eller arbetspensionslag för den offentliga sektorn beviljas ålderspension efter den partiella förtida ålderspensionen, den andel som enligt denna lag har tjänats in, men ännu inte beviljats, fram till utgången av året före det år då den partiella förtida ålderspensionen började.

Om ålderspensionen börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den då lantbruksföretagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension, ska uppskovsförhöjning på det sätt som bestäms i 32 § fogas till den pensionsdel som avses i 1 mom. 2 punkten och till pension som tjänats in det år den partiella förtida ålderspensionen börjar och där- efter fram till att den första ålderspensionen börjar.

39 §

Invalidpensionens belopp efter partiell förtida ålderspension

Om en lantbruksföretagare som får partiell förtida ålderspension blir arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till invalidpension, beräknas invalidpensionens belopp utifrån de pensionsdelar som avses i 38 § 1 mom. 1 och 2 punkten, den pension som tjänats in det år då den partiella förtida ålderspensionen började och därefter fram till utgången av året före det år då arbetsoförmågan började samt pensionsdelen för återstående tid.

Om invalidpensionen senare upphör, utbetalningen av den avbryts eller den lämnas vilande på det sätt som avses i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete (738/2009), fortsätter den partiella förtida ålderspensionen till samma belopp som den beviljades tidigare.

40 §

Arbetslivspensionens belopp efter partiell förtida ålderspension

Arbetslivspensionens belopp efter partiell förtida ålderspension beräknas utifrån de pensionsdelar som avses i 38 § 1 mom. 1 och 2 punkten samt den pension som tjänats in det år den partiella förtida ålderspensionen började och därefter fram till utgången av månaden före den månad då arbetslivspensionen började.

Om arbetslivspensionen senare lämnas vilande i enlighet med 59 f §, fortsätter den partiella förtida ålderspensionen till samma belopp som den beviljades tidigare.

41 §

Invalidpension, arbetslivspension och ålderspension efter partiell förtida ålderspension

Om en lantbruksföretagare som får partiell förtida ålderspension beviljas invalidpension, arbetslivspension eller ålderspension för samma tid för vilken partiell förtida ålderspension redan betalats, beaktas den partiella förtida ålderspensionen som en delbetalning av den andra pension som beviljas.

42 §

Rätt till arbetspensionsrehabilitering

En lantbruksföretagare som inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

- 1) en sjukdom, ett lyte eller en skada som konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för arbetsoförmåga enligt 47 § 1 mom.,
- 2) lantbruksföretagaren under granskningstiden för återstående tid enligt 76 § har minst 25 133,40 euro i försäkrade arbetsförtjänster, och
- 3) lantbruksföretagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfalls- eller trafikförsäkring.

— — — — —

45 §

Andra bestämmelser om rehabilitering samt förmåner som betalas för rehabiliteringstiden

— — — — —

Det som i denna lag föreskrivs om sökande av invalidpension, dess fastställande på tidigare grunder, engångsförhöjning, beaktande av förändringar i löne- och prisnivå, avdrag av primära förmåner, regressrätt för pensionsanstalten, utbetalning, justering av invalidpension och ändring av beloppet, invalidpension som beviljas efter partiell förtida ålderspension, dröjsmålsförhöjning, återkrav, lämnande och erhållande av uppgifter, sökande av ändring och anmälningsskyldighet för invalidpensionstagare gäller rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget samt mottagaren av dem, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Grundlöst utbetalda kostnadsersättningar för yrkesinriktad rehabilitering kan återkrävas på det sätt som i denna lag föreskrivs om återkrav av en pension som betalats utan grund.

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan också betalas för kortare tid än en månad. Primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar inte på begynnelsestidpunkten för rehabiliteringspenningen. För den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas inte pension in i enlighet med 71 § och rehabiliteringsförmånerna tas inte som grund för familjepension.

48 §

Invalidpension på basis av pension som beviljats enligt pensionslagen för den offentliga sektorn

En lantbruksföretagare har rätt till invalidpension enligt denna lag, om han eller hon har beviljats invalidpension med stöd av 33 § 1 mom. 2 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016).

En lantbruksföretagare har dessutom rätt till invalidpension enligt denna lag, om han eller hon med stöd av 33 § 1 mom. 1 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn har beviljats invalidpension på basis av arbetsoförmåga som börjat medan en anställning inom den offentliga sektorn varade och hans eller hennes intjänade pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn är högst 688,02 euro per månad.

58 §

Ändring av invalidpensionens belopp, avbrott i utbetalningen och justering av pensionen retroaktivt

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas på invalidpension vad lagen om pension för arbetstagare föreskriver i

- 1) 48 § om ändring av invalidpensionens belopp,
- 2) 50 § om avbrott i utbetalningen av invalidpension,
- 3) 51 § om justering av invalidpension retroaktivt.

58 a §

Ändring av invalidpension till ålderspension

Full invalidpension ändras till ålderspension och delinvalidpension till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension från ingången av månaden efter den då pensionstagaren uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

Lantbruksföretagaren har på ansökan rätt till pension som tjänats in på basis av sådan lantbruksföretagarverksamhet som har bedrivits under tiden för invalidpension, om hans eller hennes invalidpension i enlighet med 1 mom. ändras till ålderspension. Om lantbruksföretagaren bedriver lantbruksföretagarverksamhet under tiden för invalidpension enligt en annan arbetspensionslag än denna lag eller sedan invalidpension enligt denna lag eller en annan arbetspensionslag upphört, har lantbruksföretagaren rätt till pension som tjänats in på basis av denna lantbruksföretagarverksamhet, om han eller hon beviljas ålderspension. Lantbruksföretagaren har även rätt till pension som tjänats in på basis av lantbruksföretagarverksamhet som bedrivits under tiden för den ovan avsedda invalidpensionen eller sedan den upphört, om han eller hon efter att den tidigare invalidpensionen upphört beviljas ny invalidpension, på vilken det inte tillämpas vad som i 77 § 1 mom. föreskrivs om fastställande av pension på tidigare grunder.

I stället för att beviljas i form av invalidpension beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension uppnåddes, om

- 1) lantbruksföretagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension före utgången av den primärtid som avses i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen, eller
- 2) någon primärtid inte fastställs för lantbruksföretagaren på basis av 12 kap. 3 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen, eftersom lantbruksföretagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

Arbetslivspension

59 a §

Rätt till arbetslivspension

En lantbruksföretagare har rätt till arbetslivspension när han eller hon har fyllt 63 år, om

1) lantbruksföretagaren har arbetat minst 38 år i ett arbete som ska försäkras enligt arbetspensionslagarna och som har varit sådant ansträngande och slitsamt arbete som avses i 59 b §,

2) lantbruksföretagarens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom, lyte eller skada, men dock mindre än vad beviljande av sådan full invalidpension som avses i 47 § förutsätter,

3) lantbruksföretagarens möjligheter att fortsätta i arbetet är bestående försvagade av de skäl som nämns i 1 och 2 punkten, och

4) det arbete som avses i 1 punkten, vid tidpunkten för uppnåendet av den nedre åldersgränsen för arbetslivspension eller efter det när pensionsansökan blir anhängig, fortsätter eller arbetet upphörde för högst ett år sedan.

Till den tid i arbete som avses i 1 mom. 1 punkten räknas även moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningsperioder för högst tre år. Till den tid som avses i 1 mom. 1 punkten räknas dessutom kortare avbrott i arbetet på grund av sjukdom eller tillfällig arbetslöshet.

Med sådant i 1 mom. 1 punkten avsett arbete som ska försäkras enligt arbetspensionslagarna jämföras sådant ansträngande och slitsamt arbete som avses i 59 b § och som ska försäkras i ett annat EU- och EES-land eller ett land som slutit en överenskommelse om social trygghet med Finland.

59 b §

Ansträngande och slitsamt arbete

För att en lantbruksföretagares arbete som avses i 59 a § 1 mom. 1 punkten ska bedömas vara ansträngande och slitsamt krävs det att en eller flera av följande faktorer i betydande grad har ingått i arbetet:

- 1) arbetsrörelser som kräver stor muskelstyrka eller som belastar musklerna långvarigt,
- 2) särskilt hög belastning på andnings- och cirkulationsorganen,
- 3) belastande och besvärliga arbetsställningar,
- 4) upprepade arbetsrörelser som kräver styrka eller stor snabbhet eller arbetsrörelser som samtidigt kräver att handen griper, gör en vridande rörelse och använder kraft,
- 5) interaktivt arbete som är särskilt krävande och medför exceptionell psykisk belastning, eller

6) arbete med uppgifter som kräver ständig vaksamhet eller särskild uppmärksamhet och där det finns hög risk för olycksfall eller olycka eller uppenbar risk för våld.

Vid bedömning av om en eller flera av de faktorer som avses i 1 mom. i betydande grad ingår i ett arbete ska exceptionella fysikaliska faktorer, användning av skyddsutrustning som ökar belastningen, skiftarbete som inbegriper återkommande nattarbete eller som på annat sätt är belastande och återkommande långa arbetspass beaktas som faktorer som ökar ansträngningen och slitaget. Dessutom beaktas fortgående belastande bundenhet dygnet runt orsakad av hållning av produktionsdjur som en faktor som ökar ansträngningen och slitaget.

Hur ansträngande och slitsamt ett arbete är bedöms med hänsyn till helheten av samverkan mellan de olika faktorer som nämns i 1 och 2 mom.

75/2016

59 c §

Arbetslivspensionens belopp

Arbetslivspensionens belopp är den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före den då arbetslivspensionen började.

59 d §

Begynnelse tidpunkten för arbetslivspension

Arbetslivspension börjar från ingången av kalendermånaden efter den då lantbruksföretagaren uppfyller villkoren i 59 a §, dock tidigast från ingången av månaden efter den då pensionen söks.

Arbetslivspension beviljas tills vidare.

59 e §

Förhandsbeslut om rätten till arbetslivspension

En lantbruksföretagare har rätt att få ett förhandsbeslut där det framgår om han eller hon uppfyller de villkor för arbetslivspension som avses i 59 a §. Förhandsbeslutet ges av den pensionsanstalt som är behörig att avgöra en pensionsansökan när lantbruksföretagaren ansöker om pension i stället för om förhandsbeslut.

Ett förhandsbeslut om arbetslivspension är bindande för pensionsanstalten, om en pensionsansökan som grundar sig på det görs inom sex månader eller inom en av lantbruksföretagaren och pensionsanstalten avtalad längre tid från det att förhandsbeslutet vann laga kraft. Förhandsbeslutet kan dock vara i kraft högst fram till den lägsta åldern för ålderspension.

59 f §

Arbetslivspensionen lämnas vilande

Om inkomsten för den som får arbetslivspension överstiger den fasta inkomstgräns som föreskrivs i 3 § i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete, kan arbetslivspensionen lämnas vilande på det sätt som bestäms i 4 § 1 och 2 mom., 6 § 1 och 2 mom. samt i 7—10 § i den lagen.

59 g §

Juster ing av arbetslivspension retroaktivt

Arbetslivspensionen kan lämnas vilande retroaktivt för högst två år. Denna tid beräknas från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagarens ansökan om justering anhängiggjorts eller pensionsanstalten vidtagit justeringsåtgärder.

59 h §

Ändring av arbetslivspension till ålderspension

Arbetslivspension ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken pensionstagaren uppnår sin lägsta ålder för ålderspension.

Lantbruksföretagaren har på ansökan rätt till pension som tjänats in på basis av arbete som utförts under tiden för arbetslivspension, när hans eller hennes arbetslivspension i enlighet med 1 mom. ändras till ålderspension.

75/2016

59 i §

Beviljande av ålderspension i stället för arbetslivspension

I stället för att beviljas i form av arbetslivspension beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension uppnåddes, om lantbruksföretagaren uppnått den lägsta åldern för ålderspension innan arbetslivspensionen började.

59 j §

Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna för den som ansöker om arbetslivspension

Om pensionsanstalten avslår en ansökan om arbetslivspension ska den utreda huruvida lantbruksföretagaren har rätt till rehabilitering enligt 42 § och se till att lantbruksföretagarens möjligheter till rehabilitering enligt annan lagstiftning har klarlagts. Om lantbruksföretagaren har rätt till rehabilitering enligt 42 §, ska pensionsanstalten i enlighet med 44 § ge ett förhandsbeslut om rätt till rehabilitering.

59 k §

Arbetslivspension på basis av pension som beviljats enligt pensionslagen för den offentliga sektorn

En lantbruksföretagare har rätt till arbetslivspension enligt denna lag, om han eller hon beviljats arbetslivspension enligt 51 § i pensionslagen för den offentliga sektorn.

59 l §

Arbetslivspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får arbetslivspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om att han eller hon börjar förvärvsarbeta.

68 §

Pensionstillväxt

Från ingången av kalendermånaden efter den månad då 18 års ålder uppnåtts fram till den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten växer pensionen med 1,5 procent av den totala arbetsinkomsten från lantbruksföretagarverksamhet som försäkrats enligt denna lag.

Till pension berättigar inte den totala arbetsinkomsten under det år under vilket arbetsoförmågan började, om den återstående tiden vid fastställandet av invalidpensionen har räknats som till pension berättigande tid på det sätt som bestäms i 70 §.

Pensionen växer med 1,5 procent på basis av av den inkomst som ligger till grund för en i 74 § avsedd förmån som lantbruksföretagaren under varje kalenderår fått för oavlönad tid.

70 §

Fastställande av pension för återstående tid

När invalidpensionen fastställs berättigar till pension tiden från ingången av det kalenderår under vilket lantbruksföretagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad under vilken lantbruksföretagaren uppnår sin lägsta ålder för ålderspension (*återstående tid*). Om lantbruksföretagarens lägsta ålder för ålderspension inte är föreskriven vid tidpunkten för pensionsfallet, berättigar till pension tiden från ingången av det ka-

lenderår då lantbruksföretagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad då lantbruksföretagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension som har föreskrivits för den åldersklass som ligger närmast hans eller hennes egen åldersklass. En förutsättning för att lantbruksföretagaren ska få pension för återstående tid är att han eller hon under de tio kalenderåren före det år under vilket arbetsoförmågan började har haft sammanlagt minst 12 566,70 euro i arbetsförtjänster.

Pensionen för återstående tid är 1,5 procent per år av den i 76 § 1 mom. avsedda inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på.

71 §

Pensionstillväxt för tid med invalidpension som upphört

Om en lantbruksföretagare som har fått invalidpension senare beviljas pension på nya grunder, räknas som till pension berättigande tid även den tid under vilken lantbruksföretagaren fick invalidpension. När pensionen för denna tid räknas ut används som grund den inkomst för återstående tid som hänför sig till den invalidpension som upphört.

— — — — —

Arbetspensionsutdrag samt utfärdande och kontroll av det

75 §

Arbetspensionsutdrag

Varje lantbruksföretagare i åldern 17—69 år får ett arbetspensionsutdrag över de av hans eller hennes inkomster som berättigar till pension. Arbetspensionsutdraget innehåller följande uppgifter för sex kalenderår före det år under vilket utdraget utfärdas:

- 1) de arbetsförtjänster som berättigar till pension enligt arbetspensionslagarna, separat för varje arbetsgivare,
- 2) sådant arbete som berättigar till pension och har försäkrats enligt lagen om pension för företagare eller denna lag samt de totala arbetsinkomsterna för det arbetet,
- 3) de inkomster som ligger till grund för förmåner som betalats för oavlönad tid och som berättigar till pension, separat för varje förmånsslag,
- 4) grunden och den tid för vilken en förmån tjänas in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier, och
- 5) den intjänade pensionen vid utgången av året före det år under vilket arbetspensionsutdraget utfärdas, dock inte i sådana fall då lantbruksföretagaren får partiell förtida ålderspension.

Dessutom anges i arbetspensionsutdraget lantbruksföretagarens lägsta ålder för ålderspension, om den har föreskrivits för hans eller hennes åldersklass när arbetspensionsutdraget utfärdas.

Pensionsanstalten utfärdar ett arbetspensionsutdrag till

- 1) den vars pensionsskydd vid utgången av året före det år under vilket arbetspensionsutdraget skickas eller senast före det har ordnats endast enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn eller parallellt enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn och den offentliga sektorn, och
- 2) den vars pensionsskydd vid utgången av året före det år under vilket arbetspensionsutdraget skickas eller senast före det har ordnats endast enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn och han eller hon också har sådana arbetsförtjänster enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn som berättigar till pension under de tre åren före det år under vilket ålderspensionsutdraget skickas.

Pensionsskyddscentralen utfärdar ett arbetspensionsutdrag till den som inte har några registrerade arbetsförtjänster som enligt arbetspensionslagarna berättigar till pension men som har registrerade förmånsperioder enligt 1 mom. 3 eller 4 punkten.

75 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Den målsatta pensionsåldern för varje åldersklass är den ålder när den förstörande effekt som den uppskovsförhöjning som beräknats utifrån denna åldersklass lägsta ålder för ålderspension har på pensionen är minst lika stor som livslängdskoefficientens förmins-kande effekt på ålderspensionen.

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av lantbruksföretagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, skickas senast under det sjätte kalenderåret före lantbruksföretagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till lantbruksföretagare som inte får partiell förtida ålderspension. Efter detta meddelas en uppskattning av lantbruksföretagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

76 §

Pension för återstående tid

Den inkomst som pension för återstående tid grundar sig på (*inkomst för återstående tid*) bestäms utifrån de arbetsförtjänster samt de inkomster som ligger till grund för de i 74 § avsedda förmånerna för oavlönad tid vilka lantbruksföretagaren har fått under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsoförmågan började (*granskningstid*) och på det sätt som föreskrivs närmare i 76 § i lagen om pension för arbetstagare. I inkomsten för återstående tid räknas också in inkomst för återstående tid som ligger till grund för invalidpension som betalats under granskningstiden. Inkomsten för återstående tid är per månad summan av dessa under granskningstiden erhållna arbetsförtjänster, de inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid, de inkomster för återstående tid som ligger till grund för invalidpension och de inkomster som avses i 76 § 4—6 mom. i lagen om pension för arbetstagare, dividerad med sextio.

— — — — —

77 §

Beviljande av pension på tidigare grunder och engångsförhöjning av pension

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas på invalidpension vad som i 80 § i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs om beviljande av pension på tidigare grunder.

En engångsförhöjning läggs till lantbruksföretagarens invalidpension från ingången av det kalenderår fram till vilket det har gått fem kalenderår sedan pensionen började. Förhöjningen läggs inte till, om lantbruksföretagaren har fyllt 56 år. Engångsförhöjningen läggs inte till rehabiliteringstillägget.

Engångsförhöjningen beräknas utifrån det sammanlagda beloppet av lantbruksföretagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt lantbruksföretagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25 om lantbruksföretagaren vid ingången av året för förhöjningen är 24—31 år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje levnadsår.

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

78 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Den lägsta åldern för ålderspension, den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension och den nedre åldersgränsen för arbetslivspension för lantbruksföretagare som är födda 1965 eller senare anpassas till förändringen i den förväntade livslängden. Åldersgränserna fastställs för det år då lantbruksföretagaren fyller 62 år.

Ålderspension, partiell förtida ålderspension, arbetslivspension och invalidpension anpassas till förändringen i den förväntade livslängden med den livslängdskoefficient som avses i 83 § i lagen om pension för arbetstagare. När pensionen börjar omvandlas pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då lantbruksföretagaren fyller 62 år. Om en annan pension än invalidpension börjar före det året, omvandlas pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då pensionen började. Om lantbruksföretagarens arbetsoförmåga börjar före det år då lantbruksföretagaren fyller 62 år, omvandlas invalidpensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då arbetsoförmågan började. När en invalidpension eller arbetslivspension ändras till ålderspension omvandlas pensionen inte på nytt med livslängdskoefficienten. När partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension, omvandlas den del av ålderspensionen som inte har omvandlats med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då lantbruksföretagaren fyller 62 år.

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs på det sätt som föreskrivs i 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom. senast två månader före ingången av det kalenderår då lantbruksföretagaren fyller 62 år.

79 §

Grund för familjepension

Familjepensionen bestäms på basis av den ålderspension, fulla invalidpension eller arbetslivspension enligt denna lag som förmånslåtare fick vid sin död. Pension som förmånslåtare tjänat in under sin tid med pension läggs till den pension efter förmånslåtarens pension som familjepensionen grundar sig på.

Om förmånslåtare vid sin död inte fick sådan pension som avses i 1 mom. eller om han eller hon fick partiell förtida ålderspension, beräknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtare skulle ha fått om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension.

I grunden för familjepensionen beaktas inte avdrag enligt 83 § 1—3 punkten från förmånslåtarens pension.

Om förmånslåtare vid sin död hade uppnått den ålder som enligt någon arbetspensionslag berättigar till ålderspension, men han eller hon vid sin död inte hade fått ålderspension eller fick partiell förtida ålderspension, beräknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtare enligt denna lag hade tjänat in fram till sin dödsdag.

Om förmånslåtare vid sin död fick invalidpension som inte inkluderade en i 81 § i lagen om pension för arbetstagare avsedd engångsförhöjning, ökas den löpande familjepensionen med en engångsförhöjning från ingången av det kalenderår fram till vilket förmånslåtarens invalidpension och på basis av den beviljad familjepension tillsammans har fortgått fem kalenderår. Om förmånslåtare inte fick pension vid sin död, läggs engångsförhöjningen till den löpande familjepensionen från ingången av det kalenderår fram till vilket familjepensionen har fortgått fem kalenderår. Procentsatsen för engångsförhöjningen

bestäms på det sätt som avses i 81 § i lagen om pension för arbetstagare enligt den ålder som förmånslåtare skulle ha uppnått vid tidpunkten för förhöjningen.

82 §

Minskning av efterlevandepension

Om den efterlevande maken inte får sådan pension som avses i 1 mom. eller om den efterlevande maken får partiell förtida ålderspension och den efterlevande maken inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension, betraktas som den efterlevande makens arbetspension dock den kalkylerade pension som denna skulle ha beviljats om han eller hon den dag då förmånslåtare avled hade blivit arbetsförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension. Om den efterlevande maken senast den dag då förmånslåtare avled har uppnått den ålder som enligt någon arbetspensionslag berättigar till ålderspension, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som han eller hon hade tjänat in fram till utgången av året före det år då förmånslåtare avled. Om den efterlevande maken har arbetat utomlands eller varit anställd vid en institution inom Europeiska unionen eller vid en internationell organisation, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som han eller hon skulle ha beviljats om hans eller hennes arbete utomlands eller det arbete som hänför sig till den försäkringstid som grundar sig på hans eller hennes anställning vid en institution inom Europeiska unionen eller vid en internationell organisation hade omfattats av denna lag.

84 §

Justering av inkomstgränser, belopp och den totala arbetsinkomsten med en lönekoeficient

De inkomstgränser, belopp och gränobelopp som avses i denna lag justeras årligen vid ingången av januari med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Vid beräkningen av en pension justeras de totala arbetsinkomsterna med lönekoeficienten till nivån under det år då pensionen börjar. Vid beräkningen av annan pension som betalas ut efter partiell förtida ålderspension eller av den senare andelen av partiell förtida ålderspension justeras dessutom den ännu obeviljade pensionsandelen av grunden för den partiella förtida ålderspensionen med lönekoeficienten till nivån under det år då pensionen börjar.

86 §

Pensionsansökan

Om en lantbruksföretagare har rätt till rehabilitering enligt 42 §, ska pensionsanstalten utan ansökan om rehabilitering och på basis av 50 § i samband med handläggningen av ansökan om invalidpension eller på basis av 59 j § i samband med handläggningen av ansökan om arbetslivspension ge ett förhandsbeslut om arbetspensionsrehabilitering.

87 a §

Utredningar vid ansökan om arbetslivspension

Den som ansöker om arbetslivspension ska till pensionsanstalten lämna in ett utlåtande av företagshälsovården som innehåller

- 1) en beskrivning av innehållet i den sökandes nuvarande arbete och en bedömning av hur ansträngande och slitsamt arbetet är enligt 59 b § och av kravet på arbetsförmåga,
- 2) ett utlåtande av en företagsläkare om den sökandes hälsotillstånd och arbetsförmåga,
- 3) en bedömning av den sökandes möjligheter som avses i 59 a § 1 mom. 3 punkten att fortsätta i arbetet, och
- 4) en beskrivning av innehållet i den sökandes tidigare arbeten och en bedömning av hur ansträngande och slitsamma dessa arbeten var enligt 59 b §, om en redogörelse för den sökandes arbetshistorik finns tillgänglig.

Den som ansöker om arbetslivspension ska till pensionsanstalten dessutom lämna in en redogörelse för innehållet i lantbruksföretagararbetet.

Om ett utlåtande av företagshälsovården inte kan fås eller de inlämnade utlåtandena inte är tillräckliga för att avgöra pensionsärendet, kan pensionsanstalten godkänna någon annan redogörelse som motsvarar dessa utlåtanden. I så fall ska den sökande till pensionsanstalten lämna en sådan redogörelse för sitt hälsotillstånd, sin arbetsförmåga, tiden i arbetslivet eller innehållet i arbetet som behövs för att avgöra ansökan.

Den som ansöker om arbetslivspension är, om han eller hon åläggs därtill av pensionsanstalten, skyldig att för utredning av nedsättningen i arbetsförmågan eller för anskaffning av ett sådant utlåtande som föreskrivs i denna paragraf låta undersöka sig hos en av pensionsanstalten namngiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionsanstalten. Om den sökande utan godtagbart skäl vägrar låta sig undersökas, får pensionsansökan avgöras med stöd av sådan utredning som pensionsanstalten har tillgång till.

Pensionsanstalten är skyldig att ersätta den som ansöker om arbetslivspension för skäliga kostnader för den undersökning som avses i 4 mom. och för eventuella resor.

101 §

Återkrav av pension som betalats utan grund

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas också om en pensionsanstalt i egenskap av avgörande pensionsanstalt inom den privata sektorn eller sista pensionsanstalt utan grund har betalat ut pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Om den sista pensionsanstalten utan grund har betalat ut pension enligt pensionslagen för den offentliga sektorn, fattas återkravsbeslutet av Keva enligt vad som föreskrivs om återkrav i pensionslagen för den offentliga sektorn. Den sista pensionsanstalten ger en beslutssammanställning över de pensioner som ska återkrävas och återkräver beloppet.

104 §

Att söka ändring i den sista pensionsanstaltens beslutssammanställning

På en beslutssammanställning som en pensionsanstalt gett i egenskap av sista pensionsanstalt tillämpas vad som föreskrivs i 129 § i lagen om pension för arbetstagare.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms separat genom lag.

75/2016

Helsingfors den 29 januari 2016

Republikens President

Sauli Niinistö

Social- och hälsovårdsminister Hanna Mäntylä